

Sygn. akt **IC 418/11**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Wagner
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Skolimowska

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)**

o zapłatę kwoty 6.000.000 zł

I. zasądza od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz A. S. kwotę 721.360 (siedemset dwadzieścia jeden tysięcy trzysta sześćdziesiąt) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. ustala, że powódka A. S. ponosi koszty procesu w 88%, natomiast pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) w 12% pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Sygn. akt **IC 418/11**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 kwietnia 2011 r. O. G., W. G. (1), C. G. oraz A. S. domagali się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) łącznie kwoty 18.000.000 zł (osiemnaście milionów złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 października 2010 r. do dnia faktycznej zapłaty, czyli na rzecz każdego z powodów odpowiednio do ich udziału w spadku, tj.:

a) na rzecz O. G. (1/6 części) kwoty 3.000.000 zł (trzy miliony złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 października 2010 r. do dnia faktycznej zapłaty,

b) na rzecz W. G. (1) (1/6 części) kwoty 3.000.000 zł (trzy miliony złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 października 2010 r. do dnia faktycznej zapłaty,

c) na rzecz C. G. (2/6 części) kwoty 6.000.000 zł (sześć milionów złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 października 2010 r. do dnia faktycznej zapłaty,

d) na rzecz A. S. (2/6 części) kwoty 6.000.000 zł (sześć milionów złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 5 października 2010 r. do dnia faktycznej zapłaty,

- a także zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu według przedłożonego na rozprawie spisu kosztów, względnie wobec jego braku według norm prawem przepisanych.

(pozew – k. 2-9v.)

Zarządzeniem z 14 września 2011 r. pozew O. G., W. G. (1) oraz C. G. został zwrócony.

(zarządzenie – k. 71-72)

W odpowiedzi na pozew z 18 listopada 2011 r. pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...), w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, stosownie do brzmienia art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417 z póź.zm.) w przypadku każdego z rozstrzygnięć.

(odpowiedź na pozew – k. 86-93)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. S. jest następcą prawnym W. G. (2), który przed dniem wejścia w życie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279) był właścicielem nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej Hip. Nr (...) o powierzchni 381 m⁽²⁾. W. G. (2) zmarł w dniu 30 grudnia 1950 r., a spadek po nim nabyli: córka M. T., syn Z. G., syn C. G. oraz żona S. G., każde w 1/4 części spadku.

(dowód: postanowienie Sądu Powiatowego dla Dzielnicy (...) z dnia 22 kwietnia 1952 r., sygn. akt: I Ns II 180/52 – k. 27; pismo procesowe powódki z dnia 20 lipca 2016 r. – k. 301-301v.)

Spadek po S. G. nabyli: córka M. T., syn Z. G. oraz syn C. G., każde z nich w 1/3 części spadku.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla (...) Warszawy z dnia 8 maja 1991 r., sygn. akt: II Ns 927/91 – k. 29)

Spadek po M. T. nabyła w całości jej wnuczka – A. P., nosząca obecnie nazwisko S..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy M. z dnia 7 lutego 1990 r., sygn. akt: I Ns 1434/89 – k. 28)

Spadek po Z. G. nabyli: żona K. G. oraz synowie O. i W. G. (1), każde z nich po 1/3 części spadku.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy M. z dnia 7 kwietnia 2000 r., sygn. akt: I Ns 679/00 – k. 30)

Spadek po K. G. nabyli synowie O. i W. G. (1), każdy z nich po 1/2 części spadku.

(dowód: akt poświadczenia dziedziczenia z dnia 15 kwietnia 2010 r. - Rep. A (...) – k. 31-32)

Z powyższego wynika zatem, iż spadkobiercami W. G. (2), tj. byłego właściciela przedmiotowej nieruchomości są w chwili obecnej następujące osoby:

- a) O. G. – w 1/6 części,
- b) W. G. (1) – w 1/6 części,
- c) C. G. – w 1/3 części,
- d) A. S. - w 1/3 części.

(okoliczność bezsporna)

Nieruchomość położona przy ul. (...) w W., oznaczona H.. Nr (...) o pow. 381 m⁽²⁾ została objęta działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279). Przedmiotowa nieruchomość w dacie wejścia w życie ww. dekretu stanowiła własność W. G. (2).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 11 kwietnia 1947 r. W. G. (2) zgłosił do protokołu oględzin nieruchomości prośbę o przyznanie mu prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości (...) przy ul. (...). Powyższy wniosek został ponowiony w dniu 12 listopada 1947 r.

(dowód: teczka nieruchomości - ul. (...), H.. Nr (...))

Orzeczeniem nr (...) Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r. odmówiono W. G. (2) przyznania prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości (...) położonej przy ul. (...), oznaczonej H.. Nr(...)

(dowód: teczka nieruchomości – ul. (...), H.. Nr (...))

W dniu 14 lutego 1951 r. S. G. złożyła odwołanie od orzeczenia administracyjnego z dnia 22 stycznia 1951 r. do Prezydium Rady Narodowej (...) W., natomiast pismem z dnia 24 lutego 1951 r. wystąpiła o wstrzymanie wykonania powyższego orzeczenia. Decyzją Ministerstwa Gospodarki Komunalnej nr (...)z dnia 8 czerwca 1951 r. utrzymano w mocy zaskarżone orzeczenie.

(dowód: teczka nieruchomości – ul. (...), H.. Nr (...))

Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 1956 r. Sąd Powiatowy dla W. – P. w W. dokonał wpisu nieruchomości (...) położonej przy ul. (...), oznaczonej H.. Nr(...)na rzecz Skarbu Państwa.

(dowód: teczka nieruchomości – ul. (...), H.. Nr (...))

Decyzją nr (...) z dnia 31 lipca 1992 r. Wojewoda (...) stwierdził nabycie przez (...) prawa użytkowania wieczystego gruntu położonego w W. przy Al. (...) (część dawnej działki H.. Nr (...)) oraz nieodpłatne nabycie własności budynków i urządzeń znajdujących się na tym gruncie. Aktualnym użytkownikiem wieczystym powyższej nieruchomości gruntowej jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W..

(okoliczność bezsporna)

Decyzją Nr (...) z dnia 25 sierpnia 2005 r. Minister Infrastruktury stwierdził nieważność orzeczenia Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r. oraz orzeczenia Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 8 czerwca 1951 r. odmawiającego przyznania W. G. (2) prawa własności czasowej do gruntu (...). Nr (...).

(dowód: decyzja Ministra Infrastruktury z dnia 25 sierpnia 2005 r. – k. 36-38)

Decyzją Nr (...) z dnia 29 marca 2010 r. Minister Infrastruktury stwierdził, że decyzja Wojewody (...) nr (...) z dnia 31 lipca 192 r. w części dotyczącej nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej H.. Nr (...), została wydana z naruszeniem prawa. Decyzją Nr (...) z dnia 9 lutego 2011 r. Minister Infrastruktury utrzymał w mocy wyżej wymienioną decyzję.

(dowód: decyzja Ministra Infrastruktury Nr (...)z dnia 29 marca 2010 r. – k. 33-35;decyzja Ministra Infrastruktury Nr (...)z dnia 9 lutego 2011 r. – k. 39-42)

Decyzją Nr (...)(...) z dnia 18 czerwca 2015 r. Prezydent (...) W. odmówił przyznania A. S., C. G., O. G. oraz W. G. (1) ustanowienia prawa użytkowania wieczystego gruntu nieruchomości hipotecznej nr (...) oznaczonej obecnie jako część działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu (...).

(dowód: decyzja Prezydenta (...) W. z dnia 18 czerwca 2015 r. – k. 176-178v.)

Wartość 1 m⁽²⁾ prawa użytkowania wieczystego gruntu (...) położonego w W. przy ul. (...) oznaczonego numerem hip. (...) wchodzącego obecnie w skład działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu (...) wg cen aktualnych i stanu nieruchomości na dzień 22 stycznia 1951 r. zarówno uwzględniając ówczesny sposób wykorzystania – funkcja mieszkaniowa jak i przeznaczenie w planie zagospodarowania (warianty A i B opinii uzupełniającej) wynosi 5.680 zł, natomiast przy przyjęciu stanu nieruchomości na 31 lipca 1992 r. i ówczesnie pełnionej funkcji (częściowo zabudowa budynkiem hotelu (...), częściowo ciągi pieszo-jezdne) – 8.603,13 zł.

(dowód: opinia biegłego sądowego ds. szacowania wartości nieruchomości z dnia 19 kwietnia 2016 r. – k. 220-240, skorygowana opinią uzupełniającą z dnia 29 czerwca 2016 r. – k. 280-291)

Powyższy stan faktyczny został przez Sąd ustalony przede wszystkim na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy. Sąd uznał dowody z dokumentów za wiarygodne, albowiem ich autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu. Dowody zaś z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Ponadto Sąd podzielił wnikliwą i szczegółową opinię sporządzoną przez biegłego sądowego A. L.. Wnioski z opinii pozostawały ze sobą spójne, co potwierdza dodatkowo jej wiarygodność i pozwalało na ustalenie wartości rynkowej prawa użytkowania wieczystego gruntu (...), położonego w W. przy ul. (...), oznaczonego numerem hip. (...) wchodzącego obecnie w skład działki ewidencyjnej nr (...) z obrębu (...), według stanu na dzień 22 stycznia 1951 r. Opinia została sporządzona przez kompetentną osobę, posiadającą odpowiednią wiedzę z zakresu będącego jej przedmiotem, a nadto zostały wydane po przeprowadzeniu badań charakterystycznych dla jej przedmiotu, a zatem na podstawie analizy akt sprawy oraz dokonanych oględzin nieruchomości. Do wyceny zostały bowiem wzięte przez biegłego nieruchomości podobne ze względu na położenie (z rynku tej samej dzielnicy i skorygowane poprawkami), stan prawny (prawo użytkowania wieczystego), przeznaczenie (działki niezabudowane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową z uzupełnieniem funkcją usługową), możliwości inwestycyjne (działki skorygowane poprawkami), dostępność infrastruktury technicznej (działki o podobnej dostępności uzbrojenia), wielkość działki (wielkości zbliżone i skorygowane poprawkami), ekspozycję na rynku (z rejonów zurbanizowanych dzielnicy i skorygowanych poprawkami), stopniowanie wielkości działek, możliwości inwestycyjne. Dodatkowo opinia odpowiadała wymaganiom określonym w Kodeksie postępowania cywilnego, a nadto nie zachodziły żadne powody osłabiające zaufanie do wiedzy, kompetencji, doświadczenia czy bezstronności sporządzającego je biegłego. Zdaniem Sądu, za podstawę ustaleń wartości wycenianego prawa należało przyjąć opinię uzupełniającą, gdyż to w niej w pełniejszym zakresie, jak wyjaśniła to biegła na rozprawie 20 czerwca 2016 r., uwzględnione zostało przeznaczenie i możliwości inwestycyjne gruntu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie było uzasadnione i jako takie podlegało uwzględnieniu w części.

Na wstępie podnieść należy, iż nie znajdowało uzasadnienia kwestionowanie przez pozwaną Skarb Państwa – Wojewodę (...) legitymacji procesowej czynnej powódki w niniejszej sprawie. Z przedstawionych przez powódkę w toku postępowania dokumentów bezsprzecznie wynika jej następstwo prawne po W. G. (2), który przed dniem wejścia w życie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) Warszawy (Dz. I. Nr 50, poz. 279) był właścicielem nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej H.. Nr (...). Dodatkowo, z treści złożonych do akt sprawy kopii decyzji administracyjnych wydanych w postępowaniach jednoznacznie wynika, że powódka traktowana była przez organy administracji państwowej jako następcą prawny dawnego właściciela nieruchomości, a których to wartości dowodowej strona pozwana nie poddawała w wątpliwość. Nadto wskazać należy, iż osoby niebiorące udziału w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji z naruszeniem prawa określonym w art.

156 § 1 k.p.a. są również uprawnione do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., sygn. akt III CZP 28/12, LEX nr 1241608).

W przedmiotowej sprawie zastosowanie znalazł przepis art. 160 § 1 i 2 k.p.a. Zgodnie bowiem z treścią art. 5 ustawy z dnia 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) wprowadzającej nowe regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej, zmiany nią wprowadzone nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy. Do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono zarówno przed, jak i po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., sygn. akt III CZP 112/10, LEX nr 751460). W konsekwencji stwierdzić należy, że w omawianych przypadkach nie zachodzi konieczność wyczerpania administracyjnego trybu dochodzenia odszkodowania przewidzianego w art. 160 § 4 k.p.a.

Odnosząc się tym samym do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powodów stwierdzić należało, że nie zasługiwał on na uwzględnienie. Za ugruntowane w orzecznictwie uznać należy podzielane przez Sąd meriti zapatrywanie, że wymagalność i przedawnienie roszczenia odszkodowawczego wobec Skarbu Państwa przewidzianego w art. 160 k.p.a. zostały uregulowane w szczególności sposób. Chociaż chodzi tu o odpowiedzialność za czyn niedozwolony, nie znajdują zastosowania ogólne przepisy o czynach niedozwolonych i przedawnieniu roszczeń, lecz regulacja szczególna zawarta w art. 160 § 6 k.p.a. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., sygn. akt III CZP 112/10, OSNC 2011/7-8/75; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1989 r., sygn. akt III CZP 58/88, OSNC 1989/9/129). Roszczenie o naprawienie szkody wynikające z decyzyjnego (administracyjnego) stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. przedawnia się zatem z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczną decyzją w przedmiocie takiego stwierdzenia (art. 160 § 6 k.p.a.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała (lub się ujawniła). W dniu 29 marca 2010 r. zapadła ostateczna decyzja Ministra Infrastruktury, na mocy której stwierdzono, że decyzja Wojewody (...) nr (...) z dnia 31 lipca 1992 r. w części dotyczącej nieruchomości poprzedników prawnych powódki położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej H.. Nr (...), została wydana z naruszeniem prawa i wywołała nieodwracalne skutki prawne w związku z decyzją o odmowie przyznania prawa użytkowania wieczystego gruntu. Powódka wniosła stosowne powództwo o w dniu 28 kwietnia 2011 r. Nie budziło zatem wątpliwości Sądu, iż roszczenie powódki w dacie wytaczania niniejszego powództwa nie uległo przedawnieniu.

Przechodząc zaś do meritum sprawy, wobec stwierdzenia nieważności orzeczenia Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r. oraz wobec stwierdzenia, iż decyzja Wojewody (...) nr (...) z dnia 31 lipca 1992 r. w części dotyczącej nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oznaczonej H.. Nr (...) została wydana z naruszeniem prawa, należy stwierdzić, iż następcy prawnemu właściciela dawnej nieruchomości (...) przysługiwało roszczenie odszkodowawcze w oparciu o przepis art. 160 § 1 i 2 k.p.a. Zgodnie z treścią art. 160 § 2 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. W związku z powyższym rzeczą powódki było wykazanie szkody, jej wysokości i bezpośredniego, normalnego związku przyczynowego pomiędzy powstałą szkodą a wydaną z rażącym naruszeniem prawa decyzją administracyjną. Przy czym stwierdzenie przez organ administracyjny, że decyzja została wydana z naruszeniem prawa, przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 maja 1985 r., sygn. akt II CR 121/85, OSNC 1986/4/53).

W przekonaniu Sądu nie mogło budzić wątpliwości, że strona powodowa na skutek wadliwego orzeczenia administracyjnego Prezydium Rady Narodowej (...). W. z dnia 22 stycznia 1951 r., a także wskutek decyzji Wojewody (...) z dnia 31 lipca 1992 r., poniosła rzeczywistą szkodę, rozumianą jako powstałą wbrew woli poszkodowanego różnicę między obecnym jego stanem majątkowym (tu – stanem majątkowym następców prawnych) a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1957 r., sygn. akt 2 CR 304/57, OSN 1958, nr III, poz. 76; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1963 r., sygn. akt IH PO 31/63, OSNCP 1964, nr 7-8, poz. 128; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2002 r., sygn. akt V CKN 960/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., sygn. akt V CKN 1325/00, LEX nr 75295). Szkodę rzeczywistą (damnum emergens), jaką poniosła strona powodowa stanowi uszczerbek majątkowy,

jaki powstał na skutek niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa własności czasowej nieruchomości (obecnie prawa użytkowania wieczystego) jej poprzednikowi prawnemu, a której wysokość wyznacza wartość tego prawa. Niewątpliwym jest przy tym, że nie istnieje już możliwość ustanowienia na rzecz powódki prawa użytkowania wieczystego do części nieruchomości oznaczonej H.. Nr (...), stanowiącej obecnie działkę ewidencyjną nr (...) z obrębem (...) o powierzchni 381 m⁽²⁾, położonej przy ul. (...), albowiem została ona trwale rozdysponowana przez (...) na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

Rozstrzygnięcie o istnieniu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tak rozumianą szkodą a zdarzeniem ją powodującym (tj. decyzją Prezydium Rady Narodowej (...). W. z dnia 22 stycznia 1951 r. oraz decyzją Wojewody (...) nr (...) z dnia 31 lipca 1992 r.) musi być poprzedzone oceną, czy szkoda nastąpiłaby także wtedy, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004 r., sygn. akt II CK 433/02, LEX nr 163987). Na tak postawione pytanie należało w przekonaniu Sądu udzielić odpowiedzi przeczącej. Wypada bowiem przyjąć, że alternatywnym zachowaniem się właściwego organu w odpowiedzi na wniosek złożony na podstawie art. 7 dekretu byłaby decyzja przyznająca prawo własności czasowej gruntu. Przedmiotowy grunt był bowiem objęty Ogólnym Planem Zagospodarowania Przestrzennego. Analiza dokumentów archiwalnych jednoznacznie wskazywała, iż sposób zagospodarowania terenu przedmiotowej nieruchomości przez jej dotychczasowego właściciela nie wykluczał jednoczesnej realizacji założeń obowiązującego wówczas planu zagospodarowania przestrzennego. Sformułowania planu nie mogły zatem stanowić podstawy do ustalenia, iż korzystanie z gruntu przez dotychczasowego właściciela nie dało się pogodzić z jego przeznaczeniem. Zgodnie natomiast z aprobowanym przez Sąd orzecnictwem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego przepis art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1945 r. był źródłem obowiązku gminy, a następnie Państwa i odpowiadającego mu uprawnienia byłego właściciela do domagania się ustanowienia prawa w drodze administracyjnej decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 1995 r., sygn. akt III ARN 83/94, OSNP 1995/12/142; uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 października 1996 r., sygn. akt OPK 19/96, ONSA 1997/2/56).

Należy podnieść w tym miejscu, że w postępowaniu sądowym o naprawienie szkody wyrządzonej niezgodnym z prawem wydaniem decyzji, której nieważność stwierdzono następnie tzw. „decyzją nadzorczą” nie wyeliminowaną z obrotu prawnego, sąd nie jest władny samodzielnie badać i ustalać, czy odmowa przyznania własności czasowej była uzasadniona „planem zabudowania” obowiązującym w chwili wydania tej decyzji. Oznaczałoby to bowiem niedopuszczalne wkroczenie sądu w materię zastrzeżoną dla drogi postępowania administracyjnego i niedopuszczalne poddanie kontroli sądu powszechnego tzw. „decyzji nadzorczej”, stwierdzającej nieważność pierwszej decyzji tzw. „decyzji sprawczej”, z powodu naruszenia art. 7 ust. 2 dekretu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2010 r., sygn. akt I CSK 380/09, LEX nr 584186). Z treści natomiast uzasadnienia decyzji Ministra Infrastruktury z dnia 25 sierpnia 2005 r. oraz z treści decyzji Ministra Infrastruktury z dnia 29 marca 2010 r. w jednoznaczny sposób wynika, że decyzja Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r., a także decyzja Wojewody (...) z dnia 31 lipca 1992 r., wydane zostały z rażącym naruszeniem przepisu art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1945 r. Powyższe wynikało z faktu, iż przedmiotowymi rozstrzygnięciami odmówiono przyznania żadanego prawa, mimo braku wyjaśnienia i ustalenia w sposób nie budzący wątpliwości, czy korzystanie z powyższej nieruchomości było rzeczywiście sprzeczne z jej przeznaczeniem w obowiązującym wówczas planie zabudowy.

Tym samym dokonana powyżej zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego zawartymi w uchwale z dnia 21 marca 2003 r. (sygn. akt III CZP 6/03, OSNC 2004/1/4), w ramach dowodów przedstawionych przez strony zgodnie z zasadą kontryktoryjności, ocena całokształtu okoliczności sprawy prowadziła do wniosku, że uszczerbek majątkowy po stronie powódki był normalnym następstwem wydania decyzji Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r. oraz decyzji Wojewody (...) z dnia 29 marca 2010 r.

Jednocześnie Sąd nie podzielił poglądów strony pozwanej związanych z prezentowanym przez nią wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2007 r. oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 sierpnia 2008 r. oddalającym powództwo wniesione m.in. przez powódkę o zapłatę odszkodowania z tytułu wydania wadliwych decyzji dekretowych Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r. oraz Ministra Gospodarki

Komunalnej z dnia 8 czerwca 1951 r. Zdaniem Sądu ocena, która została przedstawiona zwłaszcza w kwestii związku przyczynowego pomiędzy wadliwą decyzją Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r., a szkodą poniesioną przez poprzedników prawnych powódki nie zasługuje na uwzględnienie z kilku względów. W orzeczeniu z dnia 8 sierpnia 2008 r. oraz w poprzedzającym je orzeczeniu z dnia 25 czerwca 2007 r. Sąd Okręgowy, a następnie Sąd Apelacyjny przyjął, iż wadliwa decyzja Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 22 stycznia 1951 r. została wydana nieprawidłowo z uwagi na fakt, iż została skierowana do osoby nie żyjącej w chwili wydawania orzeczenia. W dalszej kolejności Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji stwierdził, iż zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania Nr (...) z dnia 1 października 1949 r. powodom i tak nie zostałyby przyznana własność czasowa. W ocenie Sądu wartym podkreślenia jest, iż miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Nr (...) z dnia 1 października 1949 r., z uwagi na wady związane z jego publikacją, nigdy tak naprawdę nie wszedł w życie. Badanie kwestii przeznaczenia przedmiotowego gruntu powinno opierać się zatem na planie przedwojennym, tj. na Ogólnym Planie Zabudowania (...) W., zatwierdzonym przez Ministerstwo Robót Publicznych w dniu 11 sierpnia 1931 r. Pozwany nie wykazał w toku niniejszego postępowania, iż na podstawie planu z 1931 r. poprzednicy prawni powódki nie uzyskaliby prawa użytkowania wieczystego. Biorąc zatem powyższe pod uwagę, Sąd uznał, iż wnioski płynące z wyroków Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2007 r. oraz z wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 sierpnia 2008 r. były nieaktualne w toku prowadzenia niniejszego postępowania, a Sąd nie był nimi związany.

Należne powódce odszkodowanie w zakresie *damnum emergens* zostało obliczone w oparciu o omówiony powyżej dowód z opinii biegłej sądowej A. L., w szczególności w oparciu opinię uzupełniającą z dnia 1 lipca 2016 r. Sąd uznał bowiem, iż miarodajną dla ustalenia wysokości odszkodowania będzie wartość prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...) w W., stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze (...) z obrębu (...) o powierzchni 381 m⁽²⁾, a stanowiącej część dawnej nieruchomości (...) oznaczonej numerem hip. (...), według stanu na dzień 22 stycznia 1951 r. z uwzględnieniem przeznaczenia gruntu w planie zagospodarowania przestrzennego aktualnym w tym dniu. Punktem wyjścia dla przyjęcia tej daty była okoliczność, iż to właśnie w tej dacie doszło do całkowitej utraty władztwa nad nieruchomością przez jej właścicieli, a zatem nie mogli oni w żaden sposób decydować ani o sposobie zagospodarowania ani o sposobie przeznaczenia tego gruntu. Moment utraty faktycznego władztwa, tj. moment wydania pierwszej decyzji z dnia 22 stycznia 1951 r. jest więc, w ocenie Sądu, tym momentem, kiedy to poprzednicy prawni powódki utracili swoją nieruchomość i z tą chwilą należy wiązać ustalenie wartości i wysokości szkody.

Mając powyższe na uwadze, dokonując obliczenia zasądanego powódce odszkodowania, Sąd w pierwszej kolejności przemnożył oszacowaną przez biegłą sądową wartość 1m² gruntu (5.680 zł) przez całkowitą powierzchnię przedmiotowej nieruchomości (381m²). Otrzymana kwota (2.164.080 zł) została następnie podzielona przez udział (1/3) przysługujący powódce w spadku po zmarłym właścicielu nieruchomości. Tak powstała kwota - 721.360 zł stanowi zatem należność zasądaną od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz powódki A. S..

Odsetki ustawowe z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia (art. 363 § 2 k.c.) zostały zasądzone od dnia wyrokowania, tj. od dnia 16 sierpnia 2016 r., do dnia zapłaty. Nie zawsze bowiem wymagalność roszczenia jest równoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, gdyż o opóźnieniu tym można mówić wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niespornego co do zasady i wysokości, niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. W przypadku, gdy ustalenie odszkodowania nastąpiło według cen z chwili wyrokowania, trzeba uznać, że należy się ono w tej wysokości, jeżeli ceny te były wyższe od występujących wcześniej, dopiero od tej chwili. Od chwili zatem ustalenia odszkodowania można mówić o opóźnieniu się dłużnika w zapłacie odszkodowania ustalonego według tych cen i w konsekwencji dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2011 r., sygn. akt II CSK 635/10, LEX nr 1001288).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znalazło natomiast swoje uzasadnienie w treści art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c., zgodnie z którym sąd może rozstrzygnąć o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje

szczególony wyliczenia kosztów obciążających strony. Dlatego też Sąd ustalił, iż powódka A. S. wygrała proces w 12%, natomiast pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) w 88%, przy czym pozostawił szczególony rozliczenie kosztów procesu Referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w sentencji wyroku.